

že okresní lékař potvrdil, že rozčilení by mohlo mít pro obžalovanou, kterou léčí tou dobou, v zápětí zhoršení její choroby a tím nebezpečí pro její život, neměl zajisté nalézací soud před skutečně provedeným lékařským ohledáním obžalované líčení předsevzít. Dlužno sice připustiti, že v lékařském vysvědčení Dr. R-a není výslovně uvedeno, že se obžalovaná pro chorobu nemůže k líčení dostavit, avšak přes to předložené lékařské vysvědčení odůvodňovalo odročení líčení, neboť podle tohoto vysvědčení mohlo rozčilení nemoc obžalované zhoršiti a i nebezpečí života přivoditi, a nemohlo býti proto požadováno od obžalované, by se takovému nebezpečí vysazovala. Soud měl v líčení pokračovati teprve, kdyby byl lékařským ohledáním obžalované zjistil, že pro ni toho nebezpečí není, zvláště, když ve vysvědčení jest uvedeno, že toto nebezpečí jest pouze »pro tuto dobu«, a neměl se spokojiti s domněnkou Dr. P-e, který obžalovanou neohledal. Ježto obžalovaná podvodný úmysl popírala a tvrdila poměr soukromoprávní, nelze s určitostí za to míti, že by její přítomnost její poměr k poškozeným nebyla blíže osvětlila a bylo proto právo její obhajoby uvedeným usnesením soudu zkráceno (§ 281 posl. odst. tr. ř.). I bylo proto zmateční stížnosti vyhověti a, ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, slušelo podle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. pro rok 1878 za souhlasu generální prokuratury uznati právem tak, jak se stalo.

Čís. 3104.

Ani s hlediska § 99 tr. zák. nezáleží na protiprávnosti prostředku, jehož bylo pachatelem použito, nýbrž jedině na protiprávnosti účelu jím sledovaného. Zákon chrání v § 99 tr. zák. právní statek duševního klidu, bez rozdílu, zda pachatel je oprávněn způsobiti opovězené jím zlo či nikoliv; nezáleží proto na tom, zda osoba, již se hrozí oznámením trestného činu, čin ten skutečně spáchala čili nic.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 99 tr. zák. se nevyžaduje, by pohružka důvodnou obavu skutečně vzbudila, stačí, byla-li k tomu objektivně způsobilou. Pojmovým znakem skutkové podstaty není pachatelův vnitřní opravdový úmysl ohroženému ono zlo, jímž mu hrozí, také skutečně způsobiti, stačí již vnější projev odhodlání, zlo to ve skutek uvést; nesejde na tom, zda je pachatel také ve svém nitru opravdově odhodlán tak učiniti.

Předpis § 222 tr. ř. platí i v příčině průvodních návrhů při hlavním přelíčení.

Neobsahoval-li rozsudek zrušený k zmateční stížnosti podané jen ve prospěch obžalovaného výroku, že jest podmíněné odsouzení závislé na podmínce zadostiučinění podle § 4 zák. o podm. odsouzení, stal se uložením tohoto zadostiučinění v novém rozsudku trest v něm uložený přísnějším (§ 290 odst. druhý tr. ř.), jeho vyslovením byl porušen předpis třetího odst. § 293 tr. ř. a opodstatněn zmatek čís. 11 § 281 tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 17. června 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. zák., potud, že zrušil výrok nalézacího soudu, jímž bylo obžalovanému podle § 4 zákona o podmíněném odsouzení ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. uloženo, by do šesti měsíců od právní moci rozsudku požádal Jaroslava K-u uzavřeným dopisem o prominutí vyhrůžky; jinak zmateční stížnost zamítl.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se číselně důvodů zmatku čís. 4 a 9 a) § 281 tr. ř. snaží se zmateční stížnost ve vývodech, jimiž provádí posléz uvedený důvod zmatečnosti hmotněprávní, dovoditi především, že význam a účel dopisu, zaslaného obžalovaným odbornému učiteli Jaroslavu K-ovi, spočíval v tom, by na schůzce obžalovaného byla objasněna dostatečná známka z počtů na propouštěcím vysvědčení neteře obžalovaného Ludmily Š-ové, která prý se obžalovanému jevila nápadnou a záhadnou a jejíž opravu pokládal obžalovaný za možnou. Jde tu o skutečnost, které arci příslušel a také soudem za řízení byl přikládán význam rozhodný zejména pro řešení otázky subjektivního zavinění obžalovaného vzhledem k tomu, že obžalovanému, stíhanému pro zločin veřejného násilí vydíráním podle § 98 b) tr. zák., přikládán byl veřejnou obžalobou úmysl, vynutiti na odborném učiteli K-ovi vyhrůžkou ublížením na svobodě a na cti právě změnu oné známky ve známku lepší. Tato skutečnost však pozbyla rozhodného významu, jakmile nalézací soud neshledal onen úmysl obžalovaného prokázaným podle rozsudkových důvodů proto, že nelze tvrditi, že by obžalovaný nebyl mohl býti subjektivně přesvědčen, že se ve známce z počtů stala chyba, že by se tedy snad mohla požadovati její změna, a jakmile bylo v rozsudku vysloveno, že pro tento nedostatek určitého vědomí obžalovaného, že nemá na požadování opravy známky práva, jakožto nedostatku podstatné náležitosti skutkové podstaty zločinu podle § 98 b) tr. zák. nelze v jeho dopise tento zločin spatřovati. Je sice pravda, že ani s hlediska skutkové podstaty zločinu veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním ve smyslu § 99 tr. zák., již byl čin obžalovaného rozsudkem podřaděn, nezáleží na protiprávnosti prostředku, jehož bylo pachatelem použito, nýbrž jedině na protiprávnosti účelu jím sledovaného; v rozsudkových důvodech praví se však v tom ohledu správně, že použití předpisu § 99 tr. zák. na čin obžalovaného není vyloučeno ani tím, že pachatel vyvoláním strachu (a nepokoje) hledí dosíci vydobytí (prosazení) svého domnělého práva. Obžalovanému se tamtéž přiznává i právo, učiniti na K-u trestní oznámení, zároveň však se zdůrazňuje neméně případně, že obžalovaný podal toto trestní oznámení teprve později, když již obdržel pro svůj dopis obsílku k soudu jako obviněný. Nelzeť důvodně tvrditi, že se rozsudek ať v tom ať v onom ze směrů tu naznačených zakládá na porušení zákona nebo na jeho nesprávném použití. Zákon chrání v § 99 tr. zák. právní statek duševního klidu bez rozdílu, zda je pachatel oprávněn způsobiti opovězené jím zlo

či nikoliv. Nezáleží proto ani s hlediska § 99 tr. zák. na tom, zda osoba, již se hrozí oznámením trestného činu, čin ten skutečně spáchala čili nic. Podle § 86 tr. ř. má ovšem každý právo, by oznámil vrchnosti k jeho vědomosti došlý trestný čin, stíhaný z povinnosti úřední, a by takto přispěl k výkonu spravedlnosti. Než nikdo není oprávněn, by opovědi takového oznámení zneužil k jinému účelu, zejména k účelu stíhanému trestním zákonem, a by způsobil třebas i skutečnému vinníkovi z důvodů, jež nemají s výkonem spravedlnosti nic společného, muka a útrapy, jež mu nevzcházejí neb alespoň vzejíti nemusí, bylo-li použito práva oznámiti ve smyslu § 86 tr. ř. trestný čin výhradně k účelu, k němuž směřuje toto zákonné ustanovení. Zmateční stížnost namítá sice, že se obžalovanému jednalo o to, by věc byla urovnána cestou smírnou, než tímto svým tvrzením ocitá se v rozporu se skutkovým zjištěním rozsudkovým, podle něhož bylo úmyslem obžalovaného vyvolati v K-ovi strach a nepokoj, a pro něž jsou v rozsudku uvedeny důvody, vyhovující s právního hlediska shora nastíněného nejen zákonu, nýbrž zároveň též věcně případné a přesvědčivé. Ve svých vývodech vychází zmateční stížnost dále z předpokladu, že se učitel K. dopustil proti Ludmile Š-ové jednání, které je v samotném dopise označeno jako neslýchané a přímo darebácké a které zmateční stížnost nazývá nejen hrubým poklesem, nýbrž ve spojení s úvahou v ní bezprostředně následující dokonce činem trestným. Toto chování se řečeného spočívalo podle jeho vylíčení v dopise tom, že učitel K. nechával Ludmilu Š-ovou denně od 3 do 6 hodin večer po škole, že ji místo vyučování líbal a jí tak, když nemohl dojíti ukojení své žádosti, dal na propouštěcím vysvědčení z počtů známku dostatečnou, ač měla ostatní známky výborné a chvalitebné. Než s hlediska hořejších právních úvah nezáleželo vůbec na tom, zda se onen učitel choval ke své žačce skutečně způsobem, vylíčeným v dopise, nebo jinak nemravným.

Z těchto úvah je však zároveň zjevno, že je zmateční stížnost v nepravu též, pokud další jí uplatňovaný důvod zmatku čís. 4 § 281 tr. ř. spatřuje v tom, že byl nalézacím soudem zamítnut při hlavním přelíčení návrh obhájce obžalovaného na svědecký výslech Václava Š-a, bratra Ludmily Š-ové o tom, že ho Marie K-ová poslala pro svoji řečenou neteř do školy s tím, že nesmí zůstat po škole sama s učitelem K-ou. Nehledíc k tomu, že průvodní návrh zněl podle záznamu v jednacím protokole, podle § 271 tr. ř. v tom směru výhradně směrodatného, v ten rozum, by Václav Š. byl vyslechnut o tom, proč ho K-ová poslala pro Ludmilu Š-ovou, byla-li též ve škole sama a proč K-ová zakazovala, by její neteř nezůstávala s učitelem K-ou sama, a že návrh takto upravený již po stránce vnější sotva vyhovuje předpisu § 222 tr. ř., závaznému i v příčině průvodních návrhů, činěných při hlavním přelíčení, zamítl nalézací soud návrh ten i z věcných důvodů právem jako nerozhodný, neboť okolnosti, o nichž byl navržen svědecký výslech řečeného, jsou s hlediska hořejších právních úvah vesměs bezpodstatnými. Na odůvodněnou svého dalšího tvrzení, že obsah dopisu nebyl způsobilým uvést K-u ve strach a nepokoj, uvádí zmateční stížnost jednak, že bylo v jeho moci, by věc byla vyřízena cestou smírnou a způsobem, uspokojujícím obě strany, jednak že K. uváděl z počátku sám, že obsah dopisu

činil naň dojem, že ho obžalovaný chce svěsti ke zneužití úřední moci. V prvním směru má zmateční stížnost na zřeteli patrně onu větu dopisu, v níž obžalovaný žádal K-u, by se dne 1. srpna 1925 dostavil do jisté vily, kde mu bude vysvědčení vráceno a dána za příčinou jeho opravy (přepisu) 7denní lhůta. Na tuto okolnost reaguje však ve svých důvodech již rozsudek úvahou, již opět ani porušení zákona ani jeho nesprávné použití důvodně vytýkati nelze, že totiž ani na tom nesejde, že zlo jímž bylo vyhrožováno, nemělo nastati bezprostředně, nýbrž až, nedostaví-li se K. ke schůzce. K. sám pak uvedl sice při hlavním přelíčení opětně, že mu dopis obžalovaného připadal, že ho týž žádá, by zneužil úřední moci, udal však při pozdějším přelíčení zároveň, že dopis ten působil naň strašným dojmem a že se z toho »mohl zbláznit«. Než nehledíc k tomu nevyžaduje se ke skutkové podstatě zločinu podle § 99 tr. zák., by pohrůžka důvodnou obavu skutečně vzbudila, nýbrž stačí, byla-li k tomu objektivně způsobilou; tuto způsobilost vyhrůžky, pronesené obžalovaným v dopise, zjišťuje rozsudek způsobem, věcně i právně bezvadným. Nejinak je tomu v příčině rozsudkového zjištění, podle něhož obžalovaný vyhrožoval K-ovi v úmyslu, by ho uvedl ve strach a nepokoj. Právně bezpodstatnou jest zejména námitka zmateční stížnosti, že by obžalovaný to, čím K-ovi vyhrožoval, nebyl učinil, neboť pojmovým znakem skutkové podstaty zločinu podle § 99 tr. zák. není pachatelův vnitřní opravdový úmysl ohroženému ono zlo, jímž mu hrozí, také skutečně způsobiti, stačí naopak již vnější projev odhodlání zlo to ve skutek uvést, tak, že nesejde na tom, zda je pachatel také ve svém nitru opravdově odhodlán tak učiniti. Bylo proto zmateční stížnost v těchto směrech zamítnouti jako neodůvodněnou.

Výtka zmatečnosti podle čís. 11 § 281 tr. ř. je odůvodněna, neboť zmateční stížnost proti zrušenému rozsudku ze dne 15. dubna 1926 byla podána jen ve prospěch obžalovaného (§ 290 odst. druhý tr. ř.) a nesmí proto zrušovací soud uvaliti na obžalovaného trest přísnější; toto zákonné ustanovení jest podle § 293 odst. třetí tr. ř. směrodatné i pro rozsudek, který se vynese na základě nového hlavního přelíčení. Zrušený rozsudek neobsahoval výroku, jímž bylo podmíněné odsouzení učiněno závislým na podmínce jakéhokoliv zadostiučinění po rozumu § 4 zákona o podmíněném odsouzení, kterážto podmínka není obligatorní, nýbrž má býti uložena jen »zpravidla«, což se však ve zrušeném rozsudku nestalo. Výrok o podmíněném odsouzení souvisí úzce s trestem ustanoveným na ten který trestný čin zákonem samým a jest podle § 7 odst. 3 zák. o podm. ods. podroben týmž opravným prostředkům jako výrok o trestu. Uložením zadostiučinění v novém rozsudku stává se trest v něm vyslovený trestem přísnějším po rozumu § 290 odst. druhý tr. ř. Vyslovením přísnějšího trestu porušil však nalézací soud ustanovení § 293 odst. třetí tr. ř., čímž je zmatek podle čís. 11 § 281 tr. ř. opodstatněn a bylo proto v tomto bodě zmateční stížnosti vyhověti a uznati, jak se stalo.

Čís. 3105.

Politická strana a případné její pobočky (nižší organizační oddíly) nejsou spolky ve smyslu zákona spolkového ze dne 15. listopadu 1867,